

ESZMÉNK, PÁRTUNK, POLITIKÁNK

*A MAPAJ hármaskövetelése:
a chaluciut, a hagana és a zsidó állam védelmében*

KIADJA

**GORDONIA MAKABI HACAIR
MAGYARORSZÁGON**

BUDAPEST, 1946

David Ben-Gurion:

beszéde az Angol-Amerikai Vizsgáló Bizottság előtt.

A Vizsgálóbizottság ülésein a várakozás feszültsége teszi nyomottá a levegőt. A terem, ahol az ülés leszajlik, már jóval 10 óra előtt megtelik a meghívottakkal. Hétfőn, március 11-én David Ben-Gurion az első kihallgatott tanu. A Jewish Agency Erekatívája elnökének beszédét különös izgalommal várják. Mellette Mose Shertok, a Jewish Agency politikai titkára áll.

A zsidóknak éppolyan joguk van a normális életben, mint a többi népeknek. A ceruzák valósággal sziszegnek, amint felteszik az írásjeleket Ben-Gurion elől megjegyzéseire. Kijelenti, hogy a palesztinai zsidók véleményét képviseli, akik már nem oroszok, lengyelek, németek vagy románok többé, hanem ki-szárólag zsidók. Célzást tesz arra a hosszú vitára, amely arról folyt, vajjon megjelenik-e majd a Jewish Agency a Vizsgálóbizottság előtt, ugyanis egyes magyarázatok a Vizsgálóbizottságot olyan szinten igyekeztek feltüntetni, mint-ha nem lenne egyéb pusztá kísérletnél azon célból, hogy visszantasítsák Truman elnöknek a 160.000 certifikátra vonatkozó kérését és a Munkáspártnak a Fehér Könyv megszüntetésére vonatkozó követelését. Azt is mondták, hogy a Vizsgálóbizottság csak politikai kibuvó, amely meghosszabbítja majd a zsidók szélesre írek halálküldelmét. Az Agency elhatározta azonban, hogy mégis meg-jelenik.

Ben-Gurion meghívja a Bizottságot, vizsgálja meg, mit tesznek a zsidók és hogyan élnek. "A Bizottság tagjai - mondja - szíves fogadtatásra találnek mindenütt, ahol csak megjelennek." Két elvet azonban mindenképpen változtat-nak vallunk. Először is azt, hogy a zsidóknak éppolyan joguk van a normá-lis életben, mint a többi népeknek. Másodsor a zsidók Palesztinában nem a Balfour-deklaráció vagy a mandátum, hanem nagyon régen megszerzett jogaik e-lapján élnek. Az angol kormány Palesztinában azt a hatalmat gyakorolja, amit számára a mandátum biztosított, de a zsidó nép jóval megelőzte ezen a földön. A Palesztinába visszatérő zsidókat azokhoz az emberekhez hasonlítja, akik üres lakásokat akarnak elfoglalni, de úgy, hogy ezzel a ház többi lakóját s igazából sem zavarnák. Ben-Gurion elismeri, hogy a zsidó-probléma ne-hazen érthető, talán éppen azért, mert nincs rá példa még a világtörténelem-ben.

A zsidó nép jellegzetes vonásainak elemzése után az idegen országokban foly-tott rendellenes életmódjukat ismertette, majd a jisiv fejlődésének és ere-detének történelmi szemléletét adta. Erőteljes érvekkel bizonygatta, hogy az üldözések egymagukban nem magyarázhatják meg a jisiv pazar növekedését. A zsidók nagyrésze nem azért jött Palesztinába, mintha attól a függőségtől és megkülönböztetéstől menekült volna, amely más országokban részül jutott, ám-bár nem is annyira a zsidók dolga ezt megmagyarázni, mint inkább a kereszt-ényeké volna. "Talán ebből a célból előnyös volna egy zsidó Bizottságot lé-tésíteni - mondta Ben-Gurion - amely a keresztények viselkedését vizsgálná ... vagy legrosszabb esetben megtenné egy zsidókból és keresztényekből ösz-szetett bizottság is."

Erec Jiszrael Józsuá óta a mienki

"A zsidók azért jöttek Palesztinába, mert üldözték őket: én legyen! - folytatta Ben-Gurion - de azért is, mert volt bennük emberi méltóság, mint ahogy minden más emberben is megvan."

Később a zsidók különböztek más népektől, hanem a többi népek is különböztek tőlük és azt követelték, hagyják el nyelvüket, kultúrájukat és asszimilálódjanak. A zsidók azonban minden szorongatás ellenére is megőrizték szellemi örökségüket. Emlékeztet arra, hogy a hellén-uralom idején a Közelkelet népei közül csupán az egy zsidóság nem adta meg magát. Aztán jött a kereszténység és a zsidók visszautasították ezt is. Megfizettek érte - máig sem fizettek, úgy látszik, eleget.

As áldozat-népek fajtájába tartozunk, nem a hémérnépekébe. Amikor a zsidók meg próbálták mondani a nemzeteknek, - mi történt velük, tettüket csendes összeszeküvésnek, felszólalásukat "zsidó propagandának" minősítették. Így vértett el a nép. - Miért kirozták? Miért akadályoznak meg ma is 50.000 lengyelországi zsidót abban, hogy a mindennapi megszárlásokat kikerülje?

Cion szeretete erős, mint a halál.

Hatásos csendben folytatja Ben-Gurion: A népünkkel elkövetett durvaságok és üldözések 600.000-et az országba vezettek. Ez a szó: Erec Jiszrael Józsuá óta éi. Ez a föld alakította ki népünket - a mi népünk alakította ki ezt a földet. Egyetlen más nép sem lett ilyen nagy ezen a földön, mint a mienk. A Bibliát héber nyelven írták - mondja - azon a nyelven, amelyen ő maga gondolkodik akkor is, ha angolul beszél. A föld, a könyv és a nép olyan egységet alkotnak, amely elválaszthatatlan és amelyet semmiféle fizikai erő tönkre nem tehet.

Az arabok valaha Spanyolországot is benépeztették, ma viszont aligha van akár egyetlen arab is a világon, aki szereti Spanyolországot, szereti, vagy esetleg gondol rá. A zsidók, mégha távol is kerültek az évezredek sodrában országuktól, mélységes vágytól duzzadó szívvel jönnek vissza. Így jöttek meg a jemenita zsidók, ezért kényszerűt önkéntesként számos amerikai a zsidó légióban az első világháború alatt. A zsidók megpróbálták azt is, hogy talán más országokban berendezkedhetnének, de sehol másutt nem sikerült nekik, csak itt, Erec Jiszrael iránti szeretetük következtében. Az ember még akarva sem cserélhet anyját és "népünk anyja az Ország".

A zsidók a legsilányabb földet is meg tudják művelni.

Az arab képviselők azt mondják, hogy a palesztinai föld 60 %-a műveletlen - kiáltja Ben-Gurion. Ez lehetséges. De a zsidók bebizonyították, hogy a legsilányabb földet is meg tudják művelni. Találnak itt mindenféle foglalkozást űző zsidókat, ahogy más ország népessége is megosztottan dolgozik. A zsidó közösségekben munkálkodnak mindnyájan, zsidó gazdaságban, amelyet zsidók teremtettek zsidók számára. Ben-Gurion hangsúlyozza azt, hogy a palesztinai gyermekek nagyszerű módon változtak meg és a héber kultúra a zene, a vívodalom és színház területén pompás terjedésben van.

Mi vagyunk a legszabadabb és a legzsidóbb zsidók a világon!

Itt élnek a világ zsidóságának legszabadabbjai és legzsidóbbjai, bár a világ legönkényesebb uralma alatt élünk, amióta a Vahér Könyv érvényben van.

Milyen módon lettünk ilyen szabadok? Megmondom: "szélfűrészesek" vagyunk, országunk alkotott ilyené bennünket, az az ország, amelyet mi teremtettünk meg. Iparunk zsidó ipar, ahogy zsidó gazdaságunk, hajóságunk, minden zsidó, de elsősorban az a Föld, Falvak százait építettük meg. A földet nemcsak megvásároltuk, hanem termékenyvé is tettük. Szerszámainkkal megműveljük, verejtékünkkel megöntözzük, minden órádánk neki szól, Munkánkért élünk: saját magunkért. A puszta földből termékeny talajt varázsoltunk. A földdel nem kereskedünk, hanem szentelt hagyaték az előttünk. Ezért kérjük, hatalmasak fel a Jewish Agencyt a mandátum 11.§-ának értelmében arra, hogy a bevándorlás és telepítés eszközével kifejleszthesse az országot a külföldi és itteni zsidók javára. Zsidó többség Palesztinában: még nem problémánk megoldása, csak egy állomás arrafelé. Még többre van szükségünk: otthonra az egész nép számára.

Éppolyan biztos vagyok a zsidó állam jövőjében, mint abban, hogy a zsidók és arabok között jó viszony fejlődhet ki. Magam is - mondja Ben-Gurion - gazdasági munkás voltam Galileában. Egy késsel vezettem az ekét. De ez 1906-ban volt. A török uralom alatt kezdtük megteremteni Nemzeti Otthonunkat és azóta lankadatlanul folytattuk ennek az épületnek építését. Készen vagyunk az arab parasztokat a zsidókhoz hasonló polgártársainknak tekinteni, tiszteltetben tartjuk nyelvüket, kulturájukat és szokásaikat. Bizom abban, hogy az arab magatartás is megváltozik. Azt tartom, hogy ellenkezésük - habár érthető - teljeséggel hiábavaló.

Viasszátérünk az Országba, mert vissza kell térnünk.

As arab fenyegetésekkel kapcsolatosan Ben-Gurion így kiált fel:
"Hatásosan védekezünk majd!" Inkább azt hiszem, hogy a zsidóknak és az araboknak szükségük van egymásra. Ők majd elintézik maguk között nézeteltéréseiket, ahogy egyenlő az egyenlővel szokta. Jog szerint vagyunk itt, nem mondunk le Zionról és a Zsidó Államról.

Ben-Gurion felhívása az arab néphez.

As arab képviselőkhez fordul, azokhoz, akik jelen vannak a hatalmas tereken, de szavai - amint mondja - a távollévőeknek is szólnak. A köztünk fennálló ellentét tragikus, de nem kiküszöbölhetetlen. Kétségtelenül azt kívánják, hogy ez a föld arab legyen. Ez természetes is. Köszönetek sokan jobban örülnének egy szegény arab, mint egy gazdag zsidó államnak. De mi nem vagyunk itt idegenek. Történelmi otthonunk ez a föld. A Zsidó Államot állítjuk vissza. Ti ezt éppolyan jól tudjátok, mint mi. Ne a zsidó nép nevében mondhatom nektek, hogy az egész világon nincsenek hibásabb barátaitok nálunk. Országainkat az igazság és béke elveire építjük fel. Minél előbbre haladunk a munkában, annál jobb lesz nektek és nektek is. A zsidó és arab népnek kölcsönösen segíteni kell egymáson, együtt kell építeniük jövőjüket. Meggyőződésünk az, hogy a Zsidó Állam újjászülése egyrészt, egy független arab állam megőrzése másrészt szorosan összekapcsolhatja a kölcsönös segítség szellemében az egyenlőség és testvériség kötelékével a két népet.

Százezer certifikát.

Londonban megkérdezték, felhagyja-e a zsidó nép a Zsidó Állam gondolatával, ha a kért százezer certifikátot megadnák? Ben-Gurion erre egy másik kérdéssel válaszol: "Ha a háború alatt Hitler százezer angol fogoly halálával fenyegetőzött volna abban az esetben, ha Churchill nem adja át a flottát a németeknek, mit feláltak volna?" Bizonyára az angolok megtagadták volna a tárgyalást, nem vásárolták volna meg országuk függetlenségének és becsületének árán életüket. Miért gondolkoznának a zsidók másképpen?..

A Mapáj aktuális politikai irányelvei.

Haifában április 1-én és 2-án tartották meg a Mapáj pártkonferenciáját. Két fontos kérdést tűztek napirendre: 1. az előttük álló pártgyűlés, 2. a cionista kongresszus ügyét. J. Kasai Ohavér a megnyitóbeszédben előadta többek között azt is, hogy a legközelebbi hetekben pártgyűlést hívnak össze és napjaink történelmi korának szempontjából előkészületeket kell tennünk erre a gyűlésre. A gyűlésen tömegpártunk azoknak a megpróbáltatásoknak jeleivel fog résztvenni, amelyek a megoszlás előtt és után érték. Pártunk a jövőben sem feleli el, amit a múltban szem előtt tartott, hogy t. i. az erecjiszraeli munkásokért, a cionista mozgalomért és a zsidó népért neki kell vállalnia a felelősséget.

Rettenetes háborús tragédia ért bennünket, de a S'erit Haplétá (az elhaltak maradéka) egységes tömböt alkot, cionista hitében szilárdan egyedül Erec Jiszraelben látja azt a menedéket, amely a zsidó nép számára juthat. Az egész zsidó nép egységes a legfontosabb politikai követelmények tekintetében. Pártkonferenciánk feladata az, hogy a tömegeket mozgósítsa politikai harcunkra és a cionista mozgalom chaluci jellegének megóvásáért.

Ben-Gurion: Ohaverim! Azon két ügy kérdéskomplexumával szándékozom most foglalkozni, amelyek kedvéért ezt a moacát egybehívtuk. A pártgyűlés és a kongresszus kérdéseit értem ezek alatt. Ma ült össze Lausanneban az Angol-Amerikai Vizsgálóbizottság, hogy összefoglalja tevékenysége eredményét. Hamarosan megkapjuk a választ azokra a kérdésekre, vajjon a Vizsgálóbizottság tevékenysége hozott-e valami változást a zsidóság ügyében? Megtudjuk azt is, hogy vajjon az eredmény a Labour Party hagyományos politikájához való visszatérést jelent-e, amely politikát eddig a cionizmus iránti rokonszenv jellemezte, vagy szétrombolását azoknak az erőknek, amelyek bennünket támogatnak? Néhány hét múltán tisztán látjuk majd, miért vett részt az amerikai kormány a Bizottság munkájában. Azért-e, hogy az angol kormánynak segítségére legyen cionistabarát politikájához való visszatérésében, vagy ellenkezőleg: lépésével az Egyesült Államok eddigi cionista megnyilvánulásait akarta aláaknázni?

Nem lenne értelme most a jóselgatásnak. Nem kizárt az sem, hogy a Bizottság több tudósítást hoz majd nyilvánosságra, - de ha így is lesz, és a tudósítások eltérő természetűeknek bizonyulnak, nem jelentik a köztünk és a mandátárius hatalom közti harc utolsó szakaszát. Abban a bonyolult harcban, amely köztünk és a Labour Party, valamint Anglia és Amerika közt zajlik le, minden lehetőségre fel kell készülnünk.

Elhatározó jellegű időszakba lépünk most: úgy kell benne megjelennünk, hogy gazdaságilag és politikailag önálló tényezőként szerepelhessünk. És valóban azok is vagyunk, nemcsak követeljük, hanem ki is érdemeljük elismertetésünket. A nagyvilág viszonylatában bizonyára jelentéktelen mennyiség vagyunk, de ebben az országban, ahol élünk, e r ő t j e l e n t ü n k ! Minél inkább bennünket magunkat és az idegen másokat ennek a ténynek tudatára hozzuk, annál inkább erősöbödik majd befolyásunk. Lehetőséges, hogy a helyes t a palesztinai kormányzat kívánságának megfelelően bontakozik ki, vagyis Anglia minden kötelezettségétől megszabadul és pusztán katonai támaszponttá

Milyen módon lettünk ilyen szabadok? Megmondom: "selfmade-men"-ek vagyunk, országunk alkotott ilyenné bennünket, az az ország, amelyet mi teremtettünk meg. Iparunk azidő ipar, ahogy azidő gazdaságunk, hajósásunk, minden azidő, és elsősorban az a Föld, Falvak szamáit építettük meg. A földet nemcsak megvácsároltuk, hanem termékenyvé is tettük, Szeresésainkkal megműveljük, verejtékünkkel megöntözzük, minden odaadásunk neki szól, Munkánkért élünk: saját magunkért. A puszta földből termékeny talajt varázsoltunk. A földdel nem kereskedünk, hanem szentelt hagyaték az előttünk, Ezért kérjük, hatalmasak fel a Jewish Agencyt a mandátum 11,5-ának értelmében arra, hogy a bevándorlás és telepítés eszközével kifejeztesse az országot a külföldi és itteni zsidók javára, Zsidó többség Palesztinában; még nem problémánk megoldása, csak egy állomás arrafelé. Még többre van szükségünk: otthonra az egész nép számára,

Éppolyan biztos vagyok a zsidó állam jövőjében, mint abban, hogy a zsidók és arabok közt jó viszony fejlődhet ki, Magam is - mondja Ben-Gurion - mezőgazdasági munkás voltam Galileában, Egy kassza vezettem az ekét, De ez 1906-ban volt, A török uralom alatt kezdtük megteremtteni Nemzeti Otthonunkat és azóta lankadatlanul folytattuk ennek az épületnek építését, Köszönünk az arab parasztokat a zsidóhoz hasonló polgártársainknak tekinteni, tiszteltben tartjuk nyelvüket, kulturájukat és szokásaikat, Bizom abban, hogy az arab magatartás is megváltozik, Ist tartom, hogy ellenkezésük - habár érthető - taljességgel hiábavaló,

Viassatérünk az Országba, mert vissza kell térnünk,

As arab fenyegetésekkel kapcsolatban Ben-Gurion így kiált fel:

"Hatásosan védekezünk majd!" Inkább azt hiszem, hogy a zsidóknak és az araboknak szükségük van egymásra, Ők majd elintézik maguk között nézeteltéréseiket, ahogy egyenlő az egyenlővel szokta, Jog szerint vagyunk itt, nem mondunk le Dionról és a Zsidó Államról,

Ben-Gurion felhívása az arab néphez,

As arab képviselőkhöz fordul, azokhoz, akik jelen vannak a hatalmas terepben, de szavai - amint mondja - a távollévőknek is szólnak, A köztünk fehérré álló ellentét tragikus, de nem kiküszöbölhetetlen, Kétségtelenül azt kívánják, hogy ez a föld arab legyen, Ez természetesen is, Köszöletek sekan jobban örülnének egy szegény arab, mint egy gazdag zsidó államnak, De mi nem vagyunk itt idegenek, Történelmi otthonunk ez a föld, A Zsidó Államot állítjuk vissza, Ti est éppolyan jól tudjátok, mint mi, Ha a zsidó nép nevében mondhatom nektek, hogy az egész világon nincsenek hibebb barátaitok nálunk, Országainkat az igazság és béke elveire építjük fel, Minél előbbre haladunk a munkában, annál jobb lesz nektek és nektek is, A zsidó és arab népnek kölcsönösen segíteni kell egymáson, együtt kell építeniük jövőjüket, Meggyőződésünk az, hogy a Zsidó Állam újjászülése egyrészt, egy független arab állam megőrzése másrészt szorosan összekapcsolhatja a kölcsönös segítség szellemében az egyenlőség és testvériség köteleivel a két népet,

Százezer certifikát,

Londonban megkérdesték, felhagyja-e a zsidó nép a Zsidó Állam gondolatával, ha a kért százezer certifikátot megadnák? Ben-Gurion erre egy másik kérdéssel válaszolt: "Ha a háború alatt Hitler százezer angol fogoly halálával fenyegetőzött volna abban az esetben, ha Churchill nem adja át a flottát a németeknek, mit feleltek volna?" Bizonyára az angolok megtagadták volna a tárgyalást, nem vásárolták volna meg országuk függetlenségének és becsületének árán életüket, Miért gondolkoznak a zsidók másképpen?..

alacsonyítják Erec Jiszraelt, de az is lehetséges, hogy a kifejtet az angol Labour Party hivatalos politikájának vonalába esik. Mindkét esetben első sorban saját erőnket kell gyarapítanunk, úgy leszünk képesek első esetben a harcra, második esetben pedig törekvéseink megvalósítására. Nem világos, melyik súlyosabb feladat a kettő közül.

Nagy erőfeszítéseket tesz szükségessé a százezer zsidó alijája is; nemcsak az intézmények, hanem az ország minden egyes embere komoly feladatok előtt állanak, hogy az aliját letelepíthessük, bevezethessük a munkába, a mezőgazdaságba és az iparba, valamint társadalmunkba és kultúránkba olvaszthassuk.

Erre a két eshetőségre már most mozgósítanunk kell minden tehetségünket, amely belőlünk fakadó tényező, - legyen akár az építésre, akár a harcra irányított is. Ez lesz a külföldi munkájának első pontja, tisztított helyzetet és határozatot kell követelnünk benne.

Az utolsó kongresszus előtt, közvetlenül a háború előestéjén jelent meg a Fehér Könyv, a közelgő háború árnyékában született ez a veszedelem, és tudjuk, hogy a háború a maga fontosságával és következményével minden egyebet hátréba szorít. Most a háború befejezése után vagyunk, elmúlt minden olyan esztelenkedés, ami a háború következtében bajjal fenyegetett. És ha most egy harmadik döntést hoznak rólunk, feleletet kell adnunk arra a nehéz kérdésre, hogyan szervezzük meg a zsidó nép ellenállását az elnyomó politika elleni küzdelemre, - hangsúlyoznom kell, az egész zsidó nép ellenállását és nem csupán a jiszvét. Még egy fontos szempont: ha teljesen pozitív, vagy akár félig is pozitív döntés történik, akkor ez a kongresszus a zionista történelmen folyamán először áll az építés és alkotás olyan feladatai elé, amelyekre eddig még példa nem volt. És a kongresszus tehát mindenképpen nagy politikai elhatározások előtt van.

A külpolitikai kérdések nem egyedül nehezédnek ránk a döntés kényszerével, a belpolitikai kérdések is egészen más természetűek, mint a múltban bármikor. Mindig voltak véleménykülönbségek és ellentétek a zsidóság és a zionizmus kereteiben, - akár a különböző mozgalmaknak a zionizmust illető felfogására gondolunk, akár Erec Jiszrael dolgozóinak és a többi csoportosulások chaluzi felfogására, a hatalmi vagy gazdasági okokból gúncoskodók véleményére gondolunk. A zionizmus történetében még nem állottunk olyan komoly belső probléma előtt, mint éppen a jelen pillanatban, is 1933-as év a belső ellentétek szempontjából talán rekord-évrnek számít, minthogy ez volt az az év, amikor a reakció az egész világon legnagyobb ponton hágtott, nemcsak Németországban Hitler hatalomrajutásával, hanem az szabad országokban, így például Angliában is. A zionizmussal szembenálló reakció is maximumához ért és megpróbálta a hatalmat magához ragadni. Egyedül a munkásmozgalom rendkívüli erőfeszítéseinek köszönhető az, hogy ezt a veszélyt kiküszöbölték. A munkásmozgalom így jutott a legfelsőbb vezetéshez a zionista mozgalmon belül, és ezt mind a mai napig meg is óvta.

A mai körülmények alapvetően különböznek az akkortól. A zionista mozgalom és győzhetetlen csapásokat mért ránk időközben. Nem hasonlíthatjuk hozzájuk a régi különböző csapásokat, még a Fehér Könyvet sem. A zionizmusnak ez a nagy és félelmetes vesztesége az európai zsidóság megsemmisítése. A zionizmus alapja semmisült meg vele, azok az embertartalmak, a zsidóság azon miliói, akiknek számára a zionizmus megvalósulása életkérdés volt. Ebben a csapásban nem hasonlíthatjuk a Fehér Könyvet. Gyógyíthatatlan sebeket kaptunk, népünket és mozgalmunkat rombolták szét. Elszakították tőlünk azokat az emberi forrásokat, amelyekből eddig legjobb erőnket merítettük.

Nincs olyan emberi erő, amely ezt a hatmillió zsidót éltrekelthetné, De a megmenekülteket is fenyegeti még a veszély! Arra a veszélyre gondolok most, amely egyben a cionizmust is fenyegeti, Nemcsak erőnköt befolyásolja, hanem egész mozgalmunkat veszélyezteti, A cionista mozgalom eddig "önfelszabadító" mozgalma volt, Két klasszikus véglet van a cionizmus történelmében: Pinker és Herál, akik így együtt sokkal világosabban jellemzik a cionizmus lényegét, mint akár egy könyvtárnyi irodalom és mindkettő mégis ugyanazt, a mozgalom tartalmi mélységét adják, az egyik az autonanciáciával, a másik a Judenstaat művével, És nem véletlen, hogy az autonanciáció gondolatát a Judenstaat elé helyezzük, mivel a Judenstaat eszméje nem valósítható meg akkor, amikor nincs meg a szándék, képesség és akarat hármassága az önfelszabadítás előfeltételül, Ha pedig a cionizmus lényege az önfelszabadítás elvén alapul, akkor most ez az elv került éppen veszélybe,

Jelenleg a cionizmus az erejiszraeli jisivra támaszkodik és az amerikai zsidósághoz kapcsolódik, Vannak ugyan még maradványok Európában is, zsidósorványokat pedig mindenfelé találhatunk: az angol dominionokban, a latinamerikai országokban és Ásiában egyaránt, de ezek elkülönültek, nem képesnek komoly politikai tényezővé, Korunk legnagyobb zsidó központja, a több mint ötmillió zsidót felölelő amerikai több azon a véleményen van, hogy a megvalósító cionizmus és a Zsidó Állam nem számára szükséges, hanem a többi zsidók letelepítésére követelek, Fennáll az a veszély, hogy az amerikai cionizmus tevékenysége emberbaráti jellegűt ölt magára, Zsidószerint az amerikai cionizmus nemcsak a zsidó nép és a cionista mozgalom egy része, hanem az erej jisiv után a leghatalmasabb erőtartalom minőségi, gazdasági és politikai szempontból egyaránt, Abban az esetben, ha ez a hatalmi tényező a cionista mozgalom megvált és hátrvédőt nem hajlandó önmagából megadni, és továbbra is csak segítséget nyújt emberbaráti gesztussal, fennáll az a veszély, hogy a cionizmus elveszti azt a nagy erkölcsi erőt, amelyből az erej országépítését merítettük,

A mi munkánk nyomán a valóság fakadt! Nemcsak falvak, városok, mesék, gyárak és iskolák dicsőrik fáradtságunkat, hanem egyidejűleg megteremtettük az új zsidó embert is, azt az új zsidó közösséget és társadalmat, amely egész történelmünkben, sőt az egész világon eddig ismeretlen volt, Tettünkhez kiértartást abból az erőből merítettünk, amely az európai zsidók millióit lakosította, t. i. az önfelszabadítás akaratából, Ha az Ország minden zsidó lakója az önfelszabadításért és önmegváltásért való akarat szülötte, ennek folytán az európai zsidóság örökségének élvezője,

Ha az erő semmiülte meg a háború alatt, A világ jelenleg legnagyobb zsidó központja, figyelembe kell vennünk Amerika fontos politikai helyzetét is, nagyobb jelentőséggel jut, mint amikort megérdemelt, de akárhogyan is a cionista mozgalom legfontosabb jövő feladatainak teljesítésére hivatott, Az új központ zsidói még ma nem merik bevallani azt, hogy a cionizmus saját számukra is szükséges,

Tagadhatatlanul sokan vannak olyanok is, akik hordossák már magukban ezt a gondolatot, a nyíltan hangoztatott felfogás azonban az, hogy nekik a többi zsidónak kell segíteniük, Még abban az esetben is, ha politikai helyzetünk a lehető legjobb lenne és nem állnánk súlyos harcok előtt, veszélyt jelentenének az amerikai zsidóság ilyenfajta elvei, Személyes és idegen támogatásból élők nem teremthetik meg azt a művet, amit mi Erec Jisraelben felépítettünk: abból a talajból nem születethetik meg az új zsidó ember, a szabadon, büszkén teremtő, saját tehetségére támaszkodó fajta, Ilyen embertípust fi-

lantropiával nem lehet newlni!

As a kérdés, amely most élénkmagasodik, így szól: miképpen örizzük meg a cionizmus önfejlésjelleget, vagy ahogy általánosságban mondani szoktuk, emancipációs jelleget, amely a dolgozó, teremtő emberre támaszkodik és annak teremtőerejétől és harci képességétől függ. Hogy a jövőben politikai szempontból mit jelentenek a chaluczi követelmények akár a mandatárius hatalommal vívott nehéz és elkeseredett harcok, akár az építőmunka idején, talán nem világos, de mindenképpen biztos az, hogy a cionista politikai program végrehajtásában, kénytelenek leszünk teremtőerőnket a legnagyobb erőfeszítés és feszültség állapotáig fokozni, és ezt a követelményt csak a chaluczi cionizmus teljesítheti be, csak ez és semmiképpen sem az emberbaráti-filantropikus cionizmus.

A cionista mozgalom jelenleg foglalkoztató kérdések közül éppen ez magasodik ki leginkább. Nem csupán egy pártnak, vagy esetleg egyik-másik embernek okos gondot ez a helyzet. Lehetséges, hogy vannak itt és Amerikában egyéb, párt- és emberi problémák, de most ezek mind nem lényegesek, a fődolog a cionizmus lelke, amely most, a tragikus csapás után, új veszélybe sodródott.

A tragikus kérdés, éppen általános jellegénél fogva, nem kizárólagosan a mi mozgalmunktól és a munkástársadalomtól várhatja megoldását, hiszen egyéb hatalmi tényezők is vannak a zsidó népben és a jövendőben. Amikor azonban tekintetbe vesszük azt a körülményt is, hogy mi alkotjuk a cionizmus gerincét és nélkülünk a pártok és osztályok szétforgácsolt erők semmivé válnának, érzem, hogy ez a feladat ránk hárul.

Voltak emberek - és gyakran különösen tehetséges emberek - Erecben és a galutban a munkásmozgalom keletkezése előtt is, de művük helytelen utra tévedt, mert hiányzott az a támasz, amely a mi pártunkból minden tagra kihat. Megemlíthetem Edmond Rotschildot, aki annak ellenére, hogy milliomos volt és telepítési kísérletei nem sikerültek, a zsidóság nagy alakja. Voltak még mások is, de művük és nevezetűk munkája oszdozott éppen a társadalmi erő hiánya miatt. Es az erő a munkásmozgalom utolsó 40 évben kifejtett tevékenysége folytán alakult ki. Ha Ruthenberg olyan társadalmat talál náánk, amilyent az előző háború végén találhatott volna, akkor minden terve fantaszia marad és nem változik át a fény és erő forrásává. A többiekre is vonatkozik ez a megállapítás.

A cionista mozgalom sorsa tragikus múltunk után a munkástársadalomtól függ, abban is attól a körülménytől, hogy meg fogja-e azt az erőt találni - és most nagyobbra van szüksége, mint 12 évvel ezelőtt - amely a cionizmus lelkét eredeti tisztaságában fenntartja, existenciáját pedig az önfejlésjelleget és önmegváltás mozgalomának megfelelően védi, nem engedi segélymozgalommá alacsonyodni, snorrolássá még akkor is, ha cionista adja a cionistának!

A kérdés tehát úgy módosul, hogy milyen mértékben lesz képes a munkászionizmus ebben a kemény időben a zsidó nép, a zsidó harc és a zsidó megújulás hűsége követni lanni, milyen mértékben sikerül majd neki az európai zsidóságot és az amerikai zsidóság pozitív részét kereteibe foglalni.

Megpróbálom végül rövid szavakkal válaszolni a három alapkövetelést, amelyekből a cionizmus és a mi sorsunk is függ. A három alaptényező: chaluczi, harc, állam! Az első tényező felett nincs vita, a második tényező még a részletek tisztázását követeli, erre lesz a pártgyűlés. A M'dinához fűződő álláspontunkat tudja a világ. Mégis, éppen a mozgalom nehéz helyzete miatt

és az ország munkástömegeinek összefogása szempontjából ezzel a ponttal bővebben kell foglalkoznom.

Pártunk nemcsak név szerint Erec Jisrael Dolgozóinak Pártja, hanem 40 éves történelme folyamán be is bizonyította megvalósító munkájával, hogy egész léte a zsidó munka céljait szolgálja, de talán főleges is részleteznünk, mit vállalt eddig a párt Erec Jisrael munkásságának egyesítése érdekében, mit küzdött a mindenkori egységért és mit tett az időszakos munkásegység előmozdításáért, Magam sem tartozom az utolsók közé azokból, akik a munkásegység gondolatában hisznek.

A Miflaga és Erec Jisrael munkássága elé kell lépnem kérdéssel és olyan választ kell rá adnom, amely az egyedüli lehetségesnek tűnik előttem. A kérdés így hangzik: szabad és lehet-e erre a kongresszusra, a cionista mozgalom történetében legnehezebb és legtragikusabb korszak kongresszusára, akár csak átmenetileg egységes választási programot kitűznünk és zászlókat, a zsidó állam zászlaját bevonnunk? Ha a jövő zászlajáról beszélnénk, ez a kérdés nem létezne számunkra. Amennyiben lehetséges a munkásegységet a közös ügy szempontjából elérnünk, mégha a távol jövőre nem is jelent ez egységet, akkor is meg kell valósítanunk az iohudot.

Ebben az ellenben építettük fel a Hisztadrutot is. A Hisztadrut nem ideológiára épült, nem követel a munkástól "hitvallást", sőt egyáltalán nem is ellenőrző-meggyőződését, Kapui mindenkinek előtt nyitva állanak, aki dolgozik és kész társaival együtt élni és a többség véleményének engedelmeskedni. Azt hisszük, hogy ebből a közös ügyért kötött iohudból nem válik csupán emlékeztető kapcsolat a munka és a cionizmus között. Jelenleg egyetlen mozgalom sincs, amely cionistább és szocialistább volna, mint a Hisztadrut, bár nem viseli címében a cionizmust és a szocializmust, nem is kötelezi chavérajait valamilyen ideológia elfogadására. És ez ne fájjon nekünk, hiszen annak idején nagy vitákon próbáltunk feleletet találni arra a kérdésre, van-e értelme a Hisztadrutot csupán praktikus alapokra felépíteni ideológiai egység nélkül. Ma, amikor két nagy és nehéz feladat előtt állunk, nem halaszkodhatjuk el a választás idejére - legyen az bár csak egy-két hónap is - azt a lépést, amellyel a munkástársadalom összes egységbontó kérdését félretéve a közvélemény előtt egységes választó-tömbként jelenjünk meg. Amilyen erővel valljuk azt a meggyőződésünket, hogy a chalucit zászlaját nem ejthetjük el és nem egyesülhetünk azokkal, akik a chaluci elvet a pártkeret törvényének és valóságának nem hajlandók elismerni, olyan erővel ragaszkodunk a harc zászlajának fenntartásához. E ponton nem akarok tovább időzni, mint-hogy külön szívhán, esetleg külön moacán tárgyaljuk majd meg a kérdést. Ragaszkodnunk kell azonban ahhoz, hogy mivel ettől a harctól függ a zsidó nép és az ország sorsa, a harc zászlaját éppúgy nem engedhetjük ki holmi választási taktikáért keblünkön, ahogy a Zsidó Állam zászlaját nem engedhetjük.

és is lehet, hogy csoda történik és nem kell majd a kongresszust megelőzően a M'dináért küzdenünk, hanem azonnal megvalósításához foghatunk. Megtörténhetik, de korántsem tartunk még ott, az ember ne várjon csodákra. O-kunk van azt hinni, hogy súlyos feladat előtt állunk, hosszadalmas és keserű megpróbáltatások előtt. Ugyanakkor tudom azt is, hogy közöttünk, Erec Jisrael munkácsi között, vannak olyanok, - nem tudom, sokan-e vagy sem, de vannak -, akik azt hiszik, lehetséges a régi jó napokhoz visszatérni, ha a mandátum állapotát egyáltalán "jó napoknak" nevezhetjük, és megújíthatjuk az 1937 előtti statusquot, amikor érvényben volt még a mandátum azon rende-

lete, amely szerint a mandatárius hatalom köteles az alijákat megkormányítani és a zsidó hitjzusvotot megerősíteni. Nehézségeink, cörcszeink és vitáink ugyancsak voltak akkor is, de ez mind semmi, amikor a törvény szerint az ország kapui megnyitak előttünk és a kormány kötelességének számított új olék behoztala és elhelyesése. Vannak, akik még mindig arról álmodoznak, hogy lehetséges ehhez a helyzethez visszatérni. Ilyen gondolkodásmód értelmesebb, illuzió csopán. A mandatárius kormány - joggal vagy anélkül - kijelentette, hogy nem tarthatja fenn tovább a mandátumot és mi csodában hisztünk, ha azt valljuk, hogy mégis lehetséges a régi állapotok visszatérése. Valaki a mandátumbizottságtól nagy politikai bölcseséggel azt mondotta, nem fontos, hogy a mandátum elméletileg szöcségőkétségtelenül szöcségő less azonban akkor, amikor a mandatárius megszünteti a mandátumot, abban a pillanatban ugyanis, amikor a mandatárius azt hiszi, hogy nem hibás, függetlenül attól, hogy igaz-e vagy sem, nem hibásnak számít. Ha a mandátumot a mandatárius kormánynak fenn kell tartania és a mandatárius kormány "nem"-et mond, akkor a világ semmilyen hatalma sem kényeszerítheti, hogy fenntartsa.

A mi okoskodóink azt mondják: hát ne egy kormány legyen a mandatárius, hanem kettő vagy három, esetleg Anglia, Amerika és a Szovjet vállalja magára. Ismeretes az a sok zsidó bölcseséget eláruló mondás, hogy két nemszidő jobb, mint három és egy nemszidő jobb mint kettő és így tovább... Sok naivitást tételez fel az, aki azt hiszi, hogy egy mandatárius kormány elveti a mandátumot kérésünk ellenére is és megtartja, ha további mandatárius kormányok csatlakoznak hozzá, vagyis a mostani egy High Commissioner helyett kettő vagy három lenne és az a kettő vagy három gyorsabban intézkednék és több certifikáthoz juttatna bennünket, mint az előbbi egy. Tévedés lenne azt hisznie, hogy az új rendszerben az ellenünk játszott intrikák megerősödnek és örökre eltűnének.

Sajátos, hogy a mandátum hívei gasda nélkül csinálják számításukat, aki a mandátumra támaszkodik, az a mandátum-talajdonost teszi gasdává és nem feltétlenül egyesik a gasda akarata a miénkkel. Emlékszem rá, hogy mindjárt Bevin nyilatkozatai után olyan ohavérok voltak nálunk, akiknek külön szabdalnak van Ferradalmat kezdési és azt mondták nekünk: No látjátok, mi mindig óvtunk benneteket az angol munkáspárttól és az angolországi "Kochot Hamachar", a Holnap Erő, oldalára szögödtünk. Most ez a Kochot Hamachar Angliában megjelentek a Vizsgálóbizottság előtt, és pedig vezető képviselőik személyében: Gaster és Piratin emeltek szót és azt követelték a Bizottságtól, hogy azonnal állítsa le a zsidó aliját és tiltsa meg a zsidó földvásárlást, végül nyilvánítsa függetlenné a palesztinai államot. Itt az országban is vannak ilyen Kochot Hamachar és nem értem, miért felejtik el ferradalmáraink olyan könnyen, hogy nem ők a "Kochot Hamachar" az országban, hanem mások, akiknek külön szervezetség és lapjuk van, a Bizottság elé állottak és angolai elvtársaikhoz hasonlóan beszélték Palesztina ügyéről.

Ha még egy mandatárius hatalom lesz, a nehézségek megkétyszeresödnek, és vannak olyanok, akik azt mondják, ha két mandatárius lesz, a nehézségek négyeseresednek, ha pedig három mandatárius, a nehézségek háromszor-háromszorosaakra szaporodnak. En azt állítom, hogy a mandátum - akár sajnáljuk, akár nem - nem marad fenn. Egy írásban a mandatárius kormány öszintén megmondta legalább, hogy nem akarja a mandátumi kormányt fenntartani. Ez még 1937-ben volt, 1939-re azonban jött egy másik kormány, egy kevésbé öszinte és így okoskedett: miért mondjuk meg, hogy nem akarjuk fenntartani a mandátumot, mondjuk inkább azt, hogy igenis fenntartjuk - és tegyük éppen az elemezőjét annak, amit a mandátum előírt. Így tehát ha a mandátum 6.§-a azt

teszi számunkra kötelezővé, hogy támogassuk a zsidó aliját, - akkor ennek valódi jelentése az, hogy az aliját le kell állítani; ha egy másik paragrafusban az van, hogy a kormánynak a zsidó szociálistákkal együtt gondoskodnia kell a zsidó hitjasvut megerősítéséről az Üres és pusztá területek betelepítésével, - akkor valójában azt kell elrendelnünk, hogy Erse Jiszrael földjének 95%-án tilos a földbérlet, -eladás vagy -öröklés,

És a mandatárius hatalmat senki nem kényszeríti arra, hogy olyant csináljon, amiből nincs kedve. Lehetséges azonban a kormányzat akarata ellenére is cselekedni. Tudjuk, hogy történnek ilyen esetek az egész világon - és nálunk is. Néhány héttel ezelőtt két hajó érkezett Bevin beleegyezése nélkül az Országba. Az azonban teljeséggel lehetetlen, hogy a kormány saját akarata ellen tegyen. Arra kényszeríteni a kormányt, hogy a mi munkánkat csinálja, ehhez sem nekünk, de az egész világnak sincs ereje. Ha a kormány kijelenti azt, hogy nem akar és nem tud a cionizmus elichja lenni - és a mandátum elichtot jelent - akkor a világ egyetlen hatalma sem kényszeríti rá. Azok az okoskodók, akik az angolokon kívül még az amerikaiakra és az oroszokra is ráruhásnák a elichut terhét, tudják meg végre, hogy azok nem vállalják ezt a missziót. Ostoba az, aki ellenkezőjét hiszi. Az egész világon nem találunk olyan államot, amely magarávállalná ezt a feladatot - még Amerika sem tenné. Amerika erkölcsileg támogat bennünket és semmiképpen sem szabad lebecsülni támogatását, mégha az osupán szóbeli is, hiszen mindenestre ez is több, mintha szembehalyszakadnák velünk. A Szovjetunió részéről sem tapasztaltunk ilyenfajta szándékot. Különleges okai voltak annak is, hogy egyszer, 1917-ben, egy nagyhatalom kijelentette, hajlandó a cionista missziót betölteni. Néhány éven kezeztül teljesítette is ígéretét, hogy hogyan, azt mi láttuk legjobban. Ilyen példa még nem volt rajta kívül, - és hogy ez sem lesz hosszúéletű, könnyen rájöhethetünk. Rövidlátó képzelődés gyümölcse azt hinni, hogy ilyen zavaros világhelyzetben, mint a mostani, amikor kivétel nélkül minden nagyhatalom az igazság és a jog elveit félretéve igyekszik rendezni ügyeit, akkor éppen a mi vonalunkon történik majd esemény és a nagyhatalmak semmi másra nem gondolnak, csak arra a szükségre, hogy a zsidóknak az ő feladatuk otthont és államot teremteni. A mi művünket nem valósítja meg idegen, bármit is cselekedjünk a jövőben, művünk csak akkor lesz állandó, ha tulajdon erőnkől fakad, akár nemzetközi támogatással, akár anélkül. Mai harcunk éppen azért folyik, hogy megadják ezt a nemzetközi támogatást. A Zsidó Állam lényege éppen ezen az elven nyugszik.

Jelenlegi helyzetünkben tehát csakis kezünk munkájával és semmiképpen sem mások által építhetjük meg cionista művünket. Azt akarjuk, hogy a többiek beleegyezzenek ilyenirányú tervünkbe. Nem elég, hogy megengedjék az alijázást, kellő hatalmat és támogatást, valamint kormányzati eszközöket is kérünk az alija és a hitjasvutunka véghezvitelére. A Zsidó Államért vívott harc most egyúttal a cionizmusért is folyik. Jövőnk alakulása tőlünk függ, tehetségünktől, akaratunktól, - és nem utolsósorban attól, hogy elismerjék a Zsidó Államot. Erre küzdünk minden erőnkkel. Elméletileg a birok ugyan képzelni nagyarányú zsidó alijákat zavaró körülmények közepette is, habár gyakorlatban nem könnyű az ilyen munka, - de még elméletben sem, gyakorlatban pedig még kevésbé képzelhetőek el zsidó hitjasvutot az állam elismerése nélkül. A zsidó alija sosem függött arab jóváhagyástól, egyetlenegy zsidót sem találunk Erse Jiszraelben, aki a zsidó egyén alijajogát a nemzetiek beleegyezésétől tenné függővé.

Tény az, hogy a zsidók nemzedékeken át beleegyezés nélkül alijáztak, ahogy alijáznak ma is. Hitjasvut nélkül azonban nincs alija. Hitjasvuthoz pedig

föld kell. Mindig hajlandók voltunk az arabokkal megegyezésre jutni a földvásárlás tekintetében. Azon a kevés földön kívül, amit a kormánytól kaptunk - kezdetben a törököktől (Mikve Jisrael földjét) és aztán az angoloktól - minden földet az arabok beleegyezésével szereztünk meg és most is az arabok hatalmában áll beleegyezésüket megtagadni, és ők még élnek is vele. Ha nem rendelkeztünk állami hatalommal, akkor feltehetjük, hogy egyre inkább megtagadják ezt a beleegyezést, sőt még a földeladásra hajló arabokat is a terror eszközeivel kényszerítik a tartózkodásra. Esért nevezem struccpolitikának azt a módszert, amellyel az egyre növekvő nehézségek elől elfordulunk, mintegy homokba dugjuk fejünket. Állami hatalom nélkül nincs hitjasvut - ezért válik a Zsidó Államért való harc most a cionizmusért folytatott harcá.

A Zsidó Államot nem Londonban teremtik meg, sem Washingtonban, sőt a zsidó Birodalmi hivatalaiban sem. A Zsidó Államnak elsősorban a zsidóság lelkében kell kialakulnia, minden zsidó munkás lelkében, és aki lemond ezekről a lelkekről, a zsidóságról mond le.

Késztetés tölt el, ha arra gondolok, hogy még mindig küzdenünk kell egymás közt a zsidó munkás lelkéért, minthogy vannak köztünk olyan chavérok, jó chavérok és értékes chalucook, mint a Hasonér Hacoir tagjai is, akiket a Zsidó Állam eszméje félelemmel tölt el. Egy héttel azelőtt, hogy a Visszavonulási Bizottság elhagyta volna az Országot, egy könyvet adott ki héber és angol nyelven, amelyben azon fáradozott, hogy kimutassa: a Zsidó Állam nem alakulhat meg - és valóban igazuk is van: mindaddig nem lesz Zsidó Állam, amíg a zsidó munkás nem akarja.

Nincs olyan hatalom, amely a Zsidó Államot zsidó akarat nélkül felépítené és nincs zsidó akarat a zsidó munkás akaratán kívül!

Gyakran mondják nekünk: a kongresszusi választások előtt minden erőt össze kell gyűjtenetek, menjetek a Hasonér Hacoirral egységlistán anélkül, hogy a fennálló programkülönbségeket kiemelnétek, - rejtsetek szobátokba az "állam vigyát", ők a "binacionalitást", vagy ha úgy jobban tetszik, az egyetlen pontban oszoljatok meg, ti hirdessétek az "államot", ők a "binacionalitást",

Készen vagyok a binacionalis államra szavazni abban az esetben, ha meggyőzőnek arról, hogy ez a cionista megvalósulás útja, viszont a Zsidó Államot választom, ha meggyőződésem róla, hogy ez gyorsabb megvalósítást jelent. Minden esetben tudni fogom a választásnál, melyik utra léptem és mit akar a jelöltem. Nem fogok azonban olyan listára szavazni, amelynek nincs útja, vagy több útja is van és ezek különböző eslokhoz vezetnek. Tudnom kell, mit akar a jelöltem, hogy a választás után hangomat ne fordíthassák véleményem és lelkiismeretem ellen. Hisszek a Zsidó Államban és azt akarom, hogy jelöltem há maradjon ehhez az úthoz, semmiképpen sem töröm pedig azt, hogy szembehelyeskedjék meggyőződésemmel. Minden választónak megvan ez a joga. Ahogy nem lehetem a választás miatt a Cionut és a haza zászlajának elejtését, éppúgy nem fogadhatom el a választások miatt az állam zászlajának bevonását sem. Ezzel a három alapelvvel megyünk a kongresszusra. Mindenki, aki becsületesen és őszintén, minden választási mellékszándék és taktika nélkül velünk együtt ragaszkodik a három alapelvhez, jöjjön velünk. Akinek más a véleménye, válassza az övét kifejező pártot.

A mandátumok mennyisége természetesen nem lőnyegtelen számomra, de szívesen hajlandó volnék bizonyos mennyiségű mandátumról lemondani, ha ezáltal Erec Jisrael dolgozóinak őszinte egyesülését elérhetném. A cionizmusban elért

hatalmi helyzetünk nem jelenti azt, hogy a mennyiség lényegtelen; azonban nem lehet egészen döntő, eddig nem voltunk a cionista mozgalom többsége, de még mielőtt a cionista Hanhaláhos csatlakoztunk volna, kialakítottuk a tnaa erkölcsi keretét és jelleget, mert lényegünkben már előtte is önmegvalósító chalucsi erő voltunk.

A cionizmusra külső és belső nehézségek törtek, az egész világhoz való viszonyunkban krízis fenyeget, az a harc, amelyet Angliával vívunk, nemcsak Angliával szemben folyik, a szerencsétlen zsidó nép és a nagyvilág közötti küzdelem egyenlő azzal az örök háborúval, amely a jóllakott, szerencsétlenségünket nem érző és az elnyomottak között áll, bár nem új, most érte el tetőpontját a küzdelem. Belső krízisünk oka az a szerencsétlenség, amely még nem sújtott bennünket ilyen erővel sohasem. Az európai zsidóság elpusztítására célsok ezzel, Nagy erkölcsi megerősítésre van szükségünk ahhoz, hogy megőrizzük a mozgalom erkölcsi karakterét, önfelssabadítási mozgalomunkét, és hogy kifelé és befelé megőrizzessük a harcoló cionizmust, megvédhessük tisztaságunkat, igazságunkat és zászlónkat, amely nagy feladatokért lobog és nem holmi választási manőverek és taktikák kedvéért. Minden zsidó és minden munkás tudhatja, miért hívjuk választásra, egyben világos és döntő módon feleletet kell már önmagában nyerni erre a három problémára, amelynek címszavai: Chalucsi, Harc és Állam.

Végül a pártkongresszus ügyéről akarok beszélni. Az utolsó veidán sajtóságon szerencsétlenség ért bennünket a kettőszakadással. Mozgalomunk történetében ez az első és - remélem - utolsó ilyen eset. Mozgalomunk több eredményes egyesülést jegyez fel, a Poalé Cion pilugja 1920-ban kivételes eset volt, ugyanígy is a chavérok egy része a galutban kivált a mozgalomból, minthogy a Keren Kajemetben, a Keren Hajessodban és a cionista kongresszusban a proletáriátus kiszákmányolóit látták. Örülünk, hogy most, 25 év után, visszatérnek és a kongresszusi választásokon résztvevnek. A mult veidán megtörtént pilug első az országban. Súlyos esapás volt ez - ha nem is veszélyes, de mindenesetre veszteség. Azon az emlékezetes veidán még más is történt: a párton kívülálló munkások ezrei csatlakoztak a párthoz. Négyezer chavérunk vált ki és helyettük tízezeren csatlakoztak hozzánk. Hiba lenne azonban részünkről az, ha megelégszünk a párt ilyenforma nagyobbodásával, hiba azért, mert arra kell gondolnunk, hogyha a pilug nem történt volna meg, akkor a párt ma kétszer akkora lenne. És ha minden kísérlet meghiúsul és nem sikerül a szakadást jóvá tennünk - (sok chavérunk kísérlete meg, köztük én is), ne keseredjünk el. Sok chavérunknak és nekem is az a benyomásom, hogy azoknak a chavéroknak legnagyobb része, akik elhagytak bennünket, ma már jól tudja, hogy nem volt a szakadásra elegendő okuk és jóvá kell tenni ezt a ballépést, mivel mindazok a motívumok, amelyekkel a szakadás vezetői előhozakodtak, helytelenek voltak. Az "Ichud Kolél" (a munkásmozgalomok általános egyesülése) motívuma és a pilug még sokkal inkább eltávolította a munkásokat egymástól, viszont az "Ichud Szemali" (baloldali egyesülés) és a "Likud Rajoni" (szemesi összefogás) szempontjai sem bizonyultak érvényeseknek.

A Szija Betben fontos kérdésekben nem kevesebb véleményeltérés mutatkozik, mint a Miflagában, - és ezt díszreteképpen, nem megrovásként mondom, mivel díszretekéltető az olyan társaság, amely véleményeltérések ellenére is egységes marad. Nem felel meg azonban az igazságnak az, hogy véleménykülönbségeknek különböző keretekre van szükségük. Néhány chavér azon állítása sem felel meg a valóságnak, hogy a Pártban kisebbségben voltak, míg most a Hic-tadretben többségre tesznek szert: a munkástársadalom a választások útján majd eldönti, melyik oldalé a többség.

Nem akarjuk az egész tana sorsát ezen szakadék megszüntetésétől függővé tenni, ugyanis az a meggyőződésünk, hogy majd ez is bekövetkezik valamikor. Feladatunkat a munkáscsoztály megerősítésében látjuk és erre mindenki másnál hivatottabbak vagyunk. Munkánk eddigi gyümölcsét máris láthatjuk. Választási előkészítésünk: a munkástömegek aktivizálása nem maradt üres szó, ha nem is valósítottuk meg teljes mértékben. Munkánkat magában a pártban kell elkezdenünk - és bár tudom, hogy a veida napirendjén számos politikai és nempolitikai kérdés van, mégis a veidák komoly és elengedhetetlen feladatának tekintem, hogy két változtatást javasoljak a párt valóságát illetően: a párt központi vezetésében, a veidában, a szniffekben és mindenütt több munkást a vezetőségben és több ifjúsági erőt!

Tudnak a világ bármely mozgalmanál inkább munkásjellegű. Sokhol meg találhatjuk a szakmunkások ilyen nagy százalékát a mozgalom eszméjének hordozói és vezetői közt, mint éppen nálunk, és ha azt mondom, nálunk, akkor azt gondolom: minden eredei pártnál. De ez csak egyetlen gazdasági ágra, a mezőgazdaságra vonatkozik. A mezőgazdaság mozgalomunk ösatyja, elejétől jelenünkig erőnk forrása és hiszem, hogy a jövőben is megmarad annak. De abban a mértékben, ahogyan örömmel vesszük és büszkék vagyunk arra, hogy a mezőgazdasági munkás a mozgalomba, annak vezetésébe és irányításába belekapcsolódott, olyan mértékben nyugtalanít bennünket az, hogy a városi munkás a mozgalomtól várja az irányítást és nem ő irányítja a mozgalmat. Tudnak nem maradhat fenn akkor, ha teljes egészében nem valósítjuk meg a chaluai mozgalmat, és nincs okunk arra gondolni, hogy a városi munkás kevésbé chaluai, önálló és aktív életét kénytelen élteti, mint a mezőgazdasági munkás.

A munkások legnagyobb része nem szívesen vállal felelősséget, örül, ha azt látja, hogy a moacá maskirutjában vagy valamelyik szakszervezet irodájában hűséges chavér ül, aki jól végzi a munkát. Miért is hordaná ő a terhet? Ezen beállítás ellen kell küzdenünk: a városi munkásra hárítsuk saját irányításának felelősségét.

A Hisztadrut egész szervezetét át kell alakítanunk e cél érdekében. Nem kell lyes az, hogy a 40,000 munkást számláló Tel-Avivnak 40 vagy 60 mandátummal rendelkező moacája legyen. Azokon a munkásokon kívül, akiket a dolgozók egyesülési választanak a munkahelyeken, szükség van emberekre a gyári- és üzemi bizottságokban, ezek saját véleményük szerint irányítsák a munkát és nem szabad minden esetben a tel-avivi munkástanács maskirjához fordulniük tanácsért, mint ahogy a haifai munkástanács maskirja és a tel-avivi munkástanács maskirja és forduljon a Hisztadrut Vaad Hapoeljához minduntalan apró-cseprő ügyekben.

Éppoly fontos a munkás-elem erősítése, mint az ifjúsági elemé - és fordítva. Németország táboraiiban gyakran halljuk, amint azt mondják valakire: "gyerek" és amikor megkérdezzük, milyen idős a gyerek, kiderül, hogy 27 éves. Nem tudom, hogy nálunk milyen korhatárig számítanak valakit az ifjúsághoz. Tudom, hogy a munkásmozgalomban fennáll egy bizonyos antagonizmus a második alijával szemben, talán van is valamely alapja, de tény az, hogy az ország egyes pontjain ma nagyobbak, mint az összes Miflagák a második alija kezdetekor, vannak kis mifalok, amelyek kiterjedtebbek, mint a Hisztadrut volt alapítása idején, és ezek 25-30 éves ifjúságiak vezetik. Valóban nincs több 20-25 olyan embernél, aki elvállalhatná a mozgalom felelős pozícióit, részt vehetne a Hisztadrut Vaad Hapoeljában, a Szochmut vezetésében, a Vaad Leumiában, a cionista kongresszuson, a cionista munkástanácsban és a többi cionista hivatalokban, amelyeket itt nem akarok név szerint felmiliteni? A

ok tízezrei között ne lennének ezren és ezren olyanok, akik vállalhatatlanok?

szokás volt a Kibuc Meuchadban az, hogy bizottságaiban a kiküldötteket az asszonyokból választották. Ez valóban különös rendszer - miről is beszélünk, amíg a öbavérok, de különösen a öbvérek, át nem viszik a gyereket. Fontosnak tartom azt, hogy hozzák törvénybe: a delegátusok felelősek legyenek, 25, 35 és 40 éves korig.

Élet - tapasztalatból mondom - rendkívül nagyjelentőségű lenne, mi az életünk ahhoz a gondolathoz, hogy csak megállapodottkor és csak bizonyos embereknek vannak tapasztalataik. Állítom, hogy a tapasztalat az életünk számára, néha éppen akadály. A tapasztalt ember néhány siker után, hogy csak egy helyes, ahogy csinálta, ha pedig ez vagy az nem sikerült, azt gondolja, hogy többé már meg sem valósítható az elképzelés. A tapasztalt emberek uralkodtak volna a világon, akkor soha sem lett volna a repülés, nem repültünk volna, mivel nemzedékek ezreinek tapasztalatában a gép és repülőgép. A tapasztalat értékét azonban nem sajnálom lebecsülni, különösen nem a tudást mozgató tapasztalatét, amelynek határozott eredményei vannak a forradalmi mozgalmakban, így a miénkben is, amely világunkban minden másban túlszárnyal. Mozgalmunk egész életünket megváltoztató lendülete nem hanyatlik alá ennyi év után sem. Szükségünk van mind a további fiatalos lendületre, felfrissülésre, és ezekből többre van szükségünk minden más mozgalomnál, mert mi az állítandó forradalmi mozgalom szervezete vagyunk. Életünkben, gondolkodásunkban és cselekedeteinkben a forradalmiságra, így mindig különös értékkel bír a friss, ifjai bátorság.

Éltesse a szomszédokba mennünk! Nem ismerek még egy olyan helyet a világon, ahol ilyen ifjúság élne! És nekünk, öregeknek, nem szabad tekintélyű életünk ezt az erőt. Ez a végső a munkátársadalommal szemben fennálló képességet nem teljesíti, ha életében és a tudás életében nem fogja be a két változtatást: több munkást és több ifjúsági embert!

A londoni cionista gyűlésen próbáltam megformulálni a cionizmus központi kérdéseit és azt hiszem, hogy sajnos ezek a kérdések lesznek az eljövendő századok legtöbbet vitatott pontjai is. Ezek a következők: az állítás a Fehér Könyv fennállása és folytatása következtében, függetlenül, hogy eredeti vagy megváltoztatott formájában él-e. Az állítás az az ut minden körülmények között és minden módon való megerősítése, ez az a tény és a galutban minden erőmozgósítása. A zsidó európai zsidóság és élükön a zsidó ifjúság aktivizálása, harcos zsidó erőt tétele és a gyors alijáért való küzdelem, a zsidó elv uralkodása a zsidó ifjúsági nevelésben kivétel nélkül minden cionista és zsidó nevelés kiterjesztése és megerősítése Keletről, Afrikától, az afrika zsidó központjaiban; a galut minden központjában országokra, vagy földrészre való különbség nélkül a cionista öntudat azon céljára való elmélyítése, hogy a Zsidó Állam a zsidó becsület és a zsidó szabad öntudat legyen ismertessék el még azon zsidók előtt is, akik a galutban szeretnének maradni.

A zsidó politikai tevékenység Angliában és az Egyesült Nemzetek többi központjában azaz a feladattal, hogy biztosítsa Erec Jisraél államát; az állami hatalom önállóságát; a zsidó Szochnut vagy zsidó kormányzat viteléhez szükséges anyagi eszközöket; Európa és a többi országok zsidóságából egymilliónak Erec Jisraélba való aliját; a haacsaramü fenntartását; az öntudás, ipar, mezőgazdaság és

tengerészet fejlesztését; ezzel kapcsolatosan Erec Jiszrael minden lakója, zsidó és arab számára egyaránt az életnivó emelését és a hitjasvutnak milliók számára való kibővítését.

5. A zsidó nép törekvése Erec Jiszrael arabjaival való kölcsönös együttműködés érdekében; a lakosság javára az ország maximális fejlesztése és a szomszédos országokkal való szerződés kölcsönös segítség, fejlődés és a közeli béke oájszából.

Azt gondolom, hogy ezeknek a pontoknak kell most a mi programunkban is szerepelniük. A veidának általános osztálybntudattal rendelkező munkáspártot kell teremtenie, azt egységes vezetés alá kell hoznia, hogy küzdelmében és alkotásában egyaránt használja erejét és eszét, az eszme és a valóság fegyvereit.

+++++

Megjegyzések

a Szija Bet keletkezéséről, a Mapájból való kiválásáról és az erecziszraeli általános belpolitikai kibontakozásról.

1. A huszas évek elején Erec Jiszraelben három olyan politikai csoport volt, amelyek a szocializmus és a cionizmus hasonló ideáljait vallották. A Hapoél Haair, a legrégebb, ekkor már évtizedes multa tekinthetett vissza, minthogy tulajdonképpen az oly híressé vált második aliya teremtette meg. Az Achdut Haavodát, a másik pártot, főleg az 1917-es orosz forradalom hatására hívták életre és tagjai Erec Jiszrael hatalmasmértatú kollektivizálásáról álmodtak. Szellemi vezetők, Trumpeldor, megalapította a Gdud Haavodát, amelyből később két "nagy" kibuc fejlődött ki: Tel Josséf és Ejn Harod. Ezek a kibucok a már akkor fennálló kis kvucáktól - amilyen Daganja is volt - társadalmi és gazdasági berendezkedés szempontjából tértek el. A harmadik politikai csoport a politikátlanság elvét vallotta, ezek főleg új olék voltak, és vonakodtak a két párt közül bármelyikhez is leosatlakozni. (Egyik vezetőjük Hugó Bergmann volt.) Az ő befolyásuknak köszönhető az, hogy a két másik párt kölcsönösen közeledett egymáshoz és ez végül egyrészt a Histadrut, másrészt a Mapáj alapításához vezetett. Évek folyamán a Mapáj lett legerősebb és legbefolyásosabb párt az országban, amely a cionista kongresszuson és ezzel Erec Jiszrael tulajdonképpeni kormányzatában és a Szochnutban is vezetőszerephez jutott.

Éppen azért, mert a Mapáj nagyon kiterjedt párt volt, nagy népszerűségre tett szert, teljes vélemény- és gondolat szabadságot engedett tagjainak, aminek következtében természetes módon bal- és jobbszárnyra tagozódott. Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy ez a két szárny az öszenetevő két ellentétes párt szerint osztott meg és annak tagjaiból alakult kitévek folyamán

ugyanis ezek a határok elmosódtak és inkább viták, vagy a két települési forma, a kvuca és kibuc közötti bizonyos versengés osztotta meg a tagokat. Mindenesetre a két kollektívaforma vezetése egyrészt a Hapoél Hacair, másrészt az Achdut Haavoda szívére volt. Ez a vita azonban az utolsó évtizedben tárgytalanná lett, minthogy az elfogulatlan szemlélő tulajdonképpen már semmiféle elvi ellentétet nem látott az átlagos kvuca és az átlagos kibuc között. A régi feszültség azonban mintha mégis megmaradt volna a két tábor között - anélkül, hogy tárgyi alapokra hivatkozhatott volna immár. Az események történelmi objektív szemléltetésében a tárgyi okokon kívülálló olyan ellentétekre kell rámutatnunk, amely a két szárny vezetői közt lévő személyes differenciákra vezethetők vissza. Pszichológiai szempontból világos, hogy amikor a legfontosabb helyeket a Szochnutban - véletlenül vagy nem véletlenül - a Hapoél Hacair emberek foglalták el, bizonyos ellenérzés támadt a másik szárnyon, és elfordulást eredményezett. Így tartott ez éveken át. Helytelen volna azonban kizárólagosan személyes ellentétekben keresnünk az okokat, habár hangsúlyozottan nagy szerepet játszottak.

Új idők jöttek: Arlosoroffot meggyilkolták, Európában nagy választási hádjárat indult a revisionisták ellen, a revisionisták közeledni próbáltak, hajlandók lettek volna visszatérni a Cionista Szervezetbe. Itt történt a két szárny első súlyos összeesapása. Ben-Guriont, mivel erősen harcolt a revisionisták visszatérése mellett, egyrésztől a Hasomér Hacair, másrésztől a Tabenkin-szárny reakciója magatartással vádolta és az ellenzéknek sikerült is meggyőztetnie a revisionisták visszatérését. A következő években is gyakran került összeütközésekre a sor a két szárny között olyan fontos dolgokban, mint például a Peel-bizottság felosztási tervének ügyében, amelyet Ben-Gurion maga lekicsinyelt, szárnya pedig csak részben támogatott. Mindezekből a vitákból a nyilvánosság általában semmit sem hallott. A sok apró-eseprő kirovta a vitát a zsidó asztal mellett röppent fel és halt el megint. Mindenesetre ezekkel a torzalkodásokkal újabb akat probléma került felszínre: még pedig a Tabenkin-szárnynak a pártfegyelemben való baillisszkodása. Mint ahogy a Ben-Gurioni szárny 60 %-ot meghaladó többséggel rendelkezett a pártban belül, világos volt, hogy minden vita után lezavasták Tabenkint és neki természetesen a pártfegyelem alá kellett vetnie magát - ami elismerten kellemetlen volt az ő csoportjának, és minthogy évekig tartott ez így, mindig újabb és újabb keserűséget és ellentétet üntött a már meglevő régihez.

A világháború kitörésével új problémák és viták merültek fel. Lehetetlen ennek a beszámolóknak kereteiben mindazokat a problémákat kielemezni, amelyeket a világháború és a Fehér Könyv a párt elé állított. Elégdjünk meg annak a megállapításával, hogy ami a Fehér Könyv elleni harc politikáját, valamint a háboruban való részvételünk módját illeti, a Mapájon belül két különböző felfogás volt: ezeknek egyike bizonyos pontokban, ha nem is mindenben, megegyezett a Hasomér Hacairéval. Másrésztől azonban a Szija Bet (így nevezte magát a Tabenkin-szárny) olyan eszméket hangosztatott, amelyek sokkal szószócságosabbak voltak, mint magának, Ben-Gurionnak "jobb"-szárnya, és pedig azért, hogy a Hasomér Hacairt elhallgattassák. A Szija Bet például határozottabb aktivista küzdelmet követel a Fehér Könyv ellen, mint ugyanabban az időben az óvatos Hasomér Hacair, és a Mapáj hivatalos véleménye pedig egyenesen az volt, hogy amikor egyik oldalról Anglia mellett harcolunk, nem lehet a másik oldalról Anglia ellen háborút viselnünk. Egy másik vitapont - és ebben a Hasomér Hacairral a Szija Bet egy véleményen volt - a zsidómozgósítással szemben elfoglalt álláspontokra vonatkozott. Végül két alapvető kérdésben közös véleményen volt a két szárny (a Hasomér Hacair hevesen ellenkezett ezeket) és pedig: a zsidó hadsereg felállítását és az angol hadsereg részére való teljes mozgósítást illetően. A Szija Bet és a Hasomér

Hacair azonban azt követelték, hogy az Erez Jiszraelből külföldre szállított zsidó katonaságot frontszolgálatra ne használják fel. Ez a két csoport az ilyen vallási közásokban haszontalan szimboliztikás látott és a Haganá elleni gyűlöletnek minősítette, Erre jellemző a Palmach (Plugot Machat) politikai összehangolása és propagálása, továbbá a zsidó brigádok körüli hiryerés, Szellemi és pártpolitikai tekintetben a Palmach a Szija Bet alkotása volt, a brigád a Mapájé. Természetesen nem lehet felsorolnunk mindazt a szűs apró példát, amely ezen a látszólag olyan politikamentes küzdőtéren pártviszályra vezetett.

Ami a Hisztradruton belül folytatott politikát illeti, a különbségek lényegesebbek, a meggyezésre való kilátások pedig csekélyebbek voltak. Főként a béremelésekért tartott munkássztrájkok jóváhagyásáról volt szó. A Hisztradrut a maga részéről elvből elhatározta, hogy a háborús évek alatt semiféle sztrájkot nem engedélyez, mert ez a háborús termelés oszloktörésére vezetne. Mindenesetre fontos megállapítani, hogy a palesztinai kormányzat ténylegesen minden ipart háborús fontosságúnak nyilvánított, még akkor is, ha valóban nem is voltak azok. A Hasonér Hacair a Hisztradrut ezen álláspontjával kezdetől fogva szembehelyezkedett, támadást támadásra vezetett ellene és a bal-szárny ebben a vitás pontban támadásra alkalmas területet talált.

Hatalmas irodalma kerkedett ezeknek a kérdéseknek és viszonylag könnyű volt a munkásság egy részét a Hisztradrut hivatalos, "reakciós" minősített sztrájkpolitikája ellen hangolni. Ennek ellenére majdnem mindig sikerült a hivatalos politikát keresztülvinni.

A vallási ünnepnapokkal és a vallási közösségekkel a Hisztradruton belül elfoglalt álláspont további alkalmat adott véleménykülönbségekre. Ami az ünnepeket illeti, a Hisztradrut legnagyobb részének érdeke volt ezeket márcsak nemzeti érdekből is ápolni és védeni, bár sohasem volt arról szó, hogy azokat a maga számára vallásijellegű ünnepként fogadja el, amint azt az ellenség szeretne volna értelmezni. Mindenesetre az ősi hagyományoknak és a hitnek kijáró határozott tiszteletet megadta, ellentétben azokkal, akik kigunyolták ezeket. Itt is megmutatkozott az a körülmény, hogy a Mapáj messze túlerjedt egy közönséges munkáspárt keretein és felelősséget érez a munkáosztályon kívül az egész népért. Ez a gondolatmenet ebben a mottóban találta meg kifejezési formáját: "Mimaamad leam" (az osztálytól a népig), Közismerten Berochov volt az, aki népünk szerencsétlen társadalmi helyzetét analízis alá vette és kijelentette: "Miam leamaamad" (a néptől az osztályig), vagyis azt akarta mondani, arra van szükség, hogy az üzletemberek és intellektuálisok természetellenes társadalmából a munkáosztály széles alapjait teremtsük meg. A Mapáj elérkezettnek látta az időt, hogy új mottót adjon ki és ennek a harcnak álljon élére. Ez volt egyik főütközéspontja a Hasonér Hacairral szemben, és az ő elfogása győzött akkor, amikor a Hisztradrut könyvkiadóvállalatát, az Am Ovédot felállították Berl Katsnelson alapításában, amely nemcsak munkásirodalommal, hanem általános emberi és zsidó fordításokkal és irodalmi művekkel is foglalkozik. A Hasonér Hacair erre helyesnek tartotta olyan önálló könyvtárat elepíteni, amely kizárólagosan zsidó és elsősorban a szocializmus és kommunizmus világproblémáival foglalkozik. Szalkalemmal került sor a Hisztradruton belül a második napilap alapítására és kiadására: a Hasonér Hacair "Mismar"-ja volt ez. A Hasonér Hacairnak és az elkülönülési akciója bizonyos pszichológiai befolyást gyakorolt a Mapájnak arra a bizonyos balszárnyára.

A legfontosabb kérdés azonban valószínűleg a Hechaluc Heachid kérdése volt. A Mapáj azt hitte, hogy a hatalmas háborús katasztrófa után lehetetlen és értelmetlen az eddigit vagy hét ifjusági mozgalom kereteit továbbra is fenntartani.

tartani és a munkát a különböző ifjúsági mozgalmakban úgy folytatni tovább, mintha mi sem történt volna. Értelmetlennek látszott ilyen csekélyszámu ifjúságért pénzt és energiát áldozni, és nem volt belátható, miért ne foghatók össze őket egyetlen chaluvi ifjúsági szervezetbe? Nemsokára mindez csak hiu reménynek bizonyult, ugyanis a Hasomér Hacair és a Szijsa Bet berzenkedtek ellene. Saját mozgalmuk és jövőjük halálos ítéletét látták ebben a rendszerben. Különösen a Kibuc Meuchad, Tabenkin esilárd erődje, félt attól, hogy kibuciai nem kapnak majd elegendő utánpótlást és ezért elkeveredett küzdelmet kezdték a Hechaluc Heachid -okos és messzetelektó programja ellen -- olyan harcot, amely egy évig tartott és végül is a Hechaluc Heachid győzelmével végsődött a Hisztadrut kongresszusán. A megegyezés egyes pontjaiban mindenestre kissé ravasz lett és az ellenség fogcsikorgatva és azzal a csöndes fogadkozással írta alá, hogy az első peretől fogva szabotálja. Bizonyára fontos volna erről a tárgyról -- és a Hechaluc munkájáról is -- bővebb felvilágosítást adni, különösen az arab országokban történt ilyenirányu tapasztalatokról, ahol az egyesülés megtörtént (Egyiptom kivételével, mivel ott a Hasomér Hacair is fehéll). Ezt a kérdést nem szabad másodrendűnek tekintenünk, mert ez képezi a pártfegyverek léportartójában a főgyűjtőanyagot. De talán minden ideologiai plattformnál fontosabb egy bizonyos hallgatolagos számla, amelyet az ellenséki pártok írnak össze és amelyben akár az ujjukon is ki számíthatják, hogy a Mapáj megdöntésére és saját törekvéseik megvalósítására most vagy soha többé sem adódik alkalom. Az ilyen matematikai számításokban azonban olyan ifjúságra van szükség, amelyik a legközelebbi választásokon az ellensékre szavas majd, -- ilyen ifjúságot pedig nem lehet a Hechaluc Heachidban nevelni, minthogy a legerősebb párt már jóelőre kiterjeszti rá befolyását, hanem csakis separatistikus ifjúsági mozgalom képes az ilyenfajta nevelésre. Itt van a kulcsa a Hechaluc Heachidval való szembenállás nagy titkának.

Hogyan keletkezik egy párt?

1944 nyári napjaiban a Hisztadrut Vaad Hapoeljának fontos ülése volt. Azt a programot kellett megformulálniok, amellyel a Hisztadrut küldöttsége a londoni saakszervezeti konferencián fel akar majd lépni. Csodálatos módon emuttal nem két, hanem három vélemény alakult ki. Hosszu, kényelmetlen és nyomasztó hangulatu ülés volt ez. Az egyik vélemény, a hivatalos, természetesen azt követelte, hogy a küldöttségnek a Hisztadrut többségi politikai programjával kell megjelenni, vagyis elsősorban a Zsidó Állam felállítását követelje. A Hasomér Hacair erős ellensékebe lépett és az új az ülésen csak az volt, hogy éppen a Mapáj balszárnya Tabenkin vezetésével a Hasomér Hacairt támogatta. Nem győzték ugyan hangsúlyozni azt, hogy ők a Zaidó Állam felállításáért harcolnak, de ennek előrebocsátása után kifejezték azon véleményüket, hogy nem szabad egy demokratikus kisebbséget saját lelkiismerete ellenére arra kényszeríteni, fogadjon el egy elveivel ellenkező ideologiai álláspontot. A három vélemény között éles összeütközésekre került a sor, általános vita alakult ki, amelyben a Szijsa Bet minden elkeveredettsége és alacsonyabbrendűségi komplexuma kiderült. Már nem is a Londonba küldendő delegációról beszéltek, hanem a demokrácia mibenlétéről, a kisebbségek jogáról, meg arról, hogy a többség kényszerítheti-e a kisebbséget arra, amit "születéssel" -nak (lelkiismereti kérdések) lehet tekinteni.

A jelenlevők közül senki sem számított ilyen kemény és hosszú vitára és amikor nagysietve szavasásra került a sor, 21-en szavastak az ellensékre (Szijsa Bet és Hasomér Hacair) és 20-an a Mapájra. Ez a hír az egész erec-jisraeli politikai világot megriasztotta. Leginkább talán mégis a Szijsa

Bet saját táborát kavarta fel az esemény, minthogy minden politikailag értelmesen gondolkodó ember előtt csakhamar világos lett az a tény, hogy alapjában véve és következményeit tekintve a Hisztadrut Vaad Hapoelja a Zsidó Állam ellen foglalt állást, Amde amikor a Szija Bet chavérjai észbekaptak, már túlkéső volt. Olyan lépést tettek, amelynek megtételére talán keresték is az alkalmat, de amely a Hisztadrut minden körét megbolygatta, sőt saját maguknak is kellemetlenséget okoztak. A Mapáj természetesen figyelmeztette a chavérokat tettük következményeire, javaslatok merültek fel olyan irányban, hogy ezeket a rendbontókat - mivel nem tartották meg a pártfegyelmet - a pártból ki kell zárni. Nagy politikai botrány fenyegetett az egész közösség mérhetetlen kárára. Két nappal később ugyanabban az ügyben a Vaad Hapoejt új ülésre hívták össze, amely elhatározta, hogy megsemmisíti az előző határozatokat. Ezen az ülésen a Szija Bet chavérjai kijelentették, hogy ugyan jelen esetben a többséggel együtt a Zsidó Állam alapkövetelményére szavaznak, de a jövőben új politikai pártot alapítanak, amelyben nem engedik terrorizálni magukat. Bizonyára a Vaad Hapoej egyik legdrágább ülésének mondható a fentebb leírt, - és minden kísérlet, amely meg akarta gyengíteni a lépés indítékait, hiábavalónak bizonyult. Ugyanazon az estén egész Erec Jisrael megtudta, hogy új párttal lett gazdagabb.

Ezek után már nem volt hátrálás, az ut csak előre vezetett. Egy új párt keletkezett, új irodák nyíltak, új elnököket választottak, propaganda előadásokat rendeztek, felszólalások és ellenfelszólalások hangzottak el, referátumok és ellenreferátumok jelentek meg, ugyanakkor kiadtak egy új ujságot is, kölcsönös vádaskodások és izgatás virágzott fel mindenütt. Közvetlenül a párt megalakulása után mekiláttak, hogy egy új "ideológiát" állítsanak össze. Ez az ideológia mind a mai napig sem világos az emberek előtt: magabiztosan foglalja a baloldali és jobboldali egyes elemeit, vagyis inkább magyarázatát, és egyetlen pozitívuma az, hogy az új párt a Mapájt n e m támogatja, de viszont a Hasomér Hacairt s e m támogatja. Az újonnan elszakadt párt jellemző módon "Hatnú Leachdut Haavodá" A Munka Egységének Pártja elnevezést vette fel, anélkül, hogy tulajdonképpen hozzájárult volna ehhez az egységhez. Ha a Szija Bet következetes lenne és valóban elégedetlen a Hisztadrut és a cionista világ jelenlegi politikájával, akkor a Hasomér Hacairrhoz kellett volna csatlakoznia, vagy legalábbis választási megegyezést kellett volna találnia vele. De ez nem következett be.

A Szija Bet számára a legnagyobb meglepetések egyike akkor következett be, amikor bevehetetlennek vélt erődje, a Kibuc Meuchad a Szija Bet rettenetes választási terrorja ellenére is csak 26 %-ban szavazott rá, 46 %-a pedig a Mapáj mellett kitartott. Kegyetlen erkölcsi vereség volt az, hogy valaki még a saját házában se legyen ur. Ez talán azt is megmagyarázza, hogy miért nem tette meg a Szija Bet az utolsó következetes lépést, t. i. miért nem szövetkezett a Hasomér Hacairral. Félt ugyanis attól, hogy lépése következtében a Kibuc Meuchadon belül szakadás áll be. Az utolsó évek folyamán a Mapáj különböző kísérleteket kezdett a Szija Bet visszatérítése érdekében. Ugy látszik, hogy a Szijának még saját magán belül sincs egységes álláspontja és a chavérok egyrésze hajlandó lenne a Hasomér Hacairrhoz pártolni, míg egy másik, nem kisebb csoport a Mapájhoz való visszatérés álláspontján van. A Szija Bet tragikuma abban van, hogy romboltanélkül, hogy épített volna, megkezdett egy utat anélkül, hogy befejezte volna és most itt áll két megbékíthetetlen ellenfél és világnézet között anélkül, hogy valamelyikhez hidat is bírna verni. Sajnálatraemléltó az, hogy egy ilyen, ohalucsi erővel rendelkező pártból csak éppen a 27 arcai párt egyike lett, amikor ezekből az apró pártokból mindnyájunknak éppen elege van.

Április végén a Szija Bet egyesült a Poalé Cion Szmolal, azzal a csoporttal, amely annakidején kivált a Poalé Cionból, minthogy a cionista szervek munkásságát tulságosan reakciónak találta. Egyelőre még nem áll elegendő sajtóanyag rendelkezésünkre, hogy ennek az új csoportosulásnak jellegét ismerhesük, a már most ismeretes részleteket azonban eléggé érdekeseknek tartjuk ahhoz, hogy közreadjunk.

Vita egy "L" körül. Az új csoportosulás neve: "Miflegot Poalim Leachdut Heavoda Poalé Cion. A Poalé Cion Szmol az "L" eltávolítását kérte, míg a Szija Bet ragaszkodott hozzá, amit elvileg úgy indokolt meg, hogy az "L" azt jelenti: a párt további egyesülések létrehozására törekszik. A Poalé Cion Szmol viszont azon a véleményen van, hogy az egyesülés már teljes. Végre is a Poalé Cion engedett és az Ichud létrejött.

A világszövetség kérdése. Különös határozatlan egyestek meg: a Szija Bet chavérjai maradjanak továbbra is az "Ichud Olami Poalé Cion Hitachdutban, viszont a másik fél maradjon a "Poalé Cion Szmol Világszövetségben". Ezt a logikátlan határozatot a Szija Bet azzal indokolja, hogy 1929-ben a Mapájt két olyan pártból alkották, amely két különböző világszervezethez tartozott. Akkor azonban az volt a feltétel és elhatározás, hogy a két világpárt egyesüljön, míg ebben az esetben nincs ilyenről szó. Mi tehát a Szija Bet tulajdonképpeni feladata a mi világszövetségünkben? Valószínűleg megbontani annak egységét. Rövidesen az Ichud Olami bizottsága átadja majd ezt a tudósítást, amellyel a kérdést valószínűleg rendezik az egyetlen lehetséges módon.

A "Neiwelt" problémája. A Poalé Cion Szmol semmilyen feltételek mellett nem volt hajlandó a Szija Bet azon követeléseit teljesíteni, hogy a "Neiwelt"-et, a Poalé Cion ereciszraeli lapját beszüntesse. Érdekes kompromisszumra jutottak: a "Neiwelt" a Poalé Cion Szmol Világszövetségéhez tartozik, amelyben a Szija Bet emberei nincsenek. Keserű pilula, amelyt mindkét félnek le kellett nyelni.

A Poalé Cion Szmol ereciszraeli felszámolása. Az egyesülés a Poalé Cion Szmol teljes felszámolásához fog vezetni. Minthogy az ereci munkásságnak csupán 3-4 %-a tartozik hozzá, míg a Szija Bet 17 % fölért rendelkezik, az előbbi gyors beolvadása elkerülhetetlen.

Zarubavel, a Poalé Cion Szmol régi vezető embere, a konferencia folyamán ki-jelentette: egy párt sem tanult annyit a jelenlegi történelemből, mint a P.C.Sz. Valóban így is van. Beléptek a cionista világmozgalomba, jmennek a kongresszusra, elismerik Erec Jiszraelben a héber nyelvet és a chaluoiut fontosságát, tehát mindazt, amit előbb proletárellenesnek tekintettek,.. Valóban sokat tanultak, de szükségük is volt rá!..